

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ซึ่งทำการศึกษาจาก เอกสาร (Documentary - Study) และศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) โดยมีระเบียบวิธีการ ศึกษาดังนี้

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและ ข่าวสารข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความ รายงานประจำปี รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การมีส่วนร่วม ของชุมชนในด้านการป้องกันยาเสพติด การแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการ ปราบปรามยาเสพติด เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมในด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน

การศึกษาภาคสนาม (Field Study) ได้ดำเนินการศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจในท้องที่ต่าง ๆ ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา ผู้ศึกษาได้ติดต่อขอข้อมูลเอกสารจากหน่วยป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอรายละเอียดของพื้นที่ที่มีลักษณะเสี่ยง ต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยดูจากสถิติคดีด้านยาเสพติดที่เกิดขึ้น ถ้ามีสถิติการจับกุมสูง ถือว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงมาก โดยพิจารณาพื้นที่เสี่ยงจากจำนวนคดียาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นมาก ที่สุด และพื้นที่รองลงมาตามลำดับ และพื้นที่เสี่ยงน้อยที่สุด เมื่อได้พื้นที่เป้าหมายที่ต้องการแล้ว จึงได้ดำเนินการติดต่อหัวหน้าสถานีตำรวจในเขตพื้นที่เสี่ยงแต่ละแห่ง เพื่ออนุญาตศึกษาในพื้นที่ รวมทั้งเริ่มต้นสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพชุมชนในพื้นที่เสี่ยงนั้น ๆ และศึกษาหารายชื่อของ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะ เพื่อการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดดังกล่าว (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1
การเลือกพื้นที่ศึกษา

สถานีตำรวจภูธร	พื้นที่ที่เลือก
1. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง	1. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง 416 คดี
2. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มสัก	2. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มสัก 511 คดี
3. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มเก่า	3. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มเก่า 281 คดี
4. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเนินหล่ม	4. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเนินหล่ม 68 คดี
5. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเขาค้อ	5. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเขาค้อ 237 คดี
6. สถานีตำรวจภูธร อำเภอชนแดน	6. สถานีตำรวจภูธร อำเภอชนแดน 130 คดี
7. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวังโป่ง	7. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวังโป่ง 109 คดี
8. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหนองไผ่	8. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหนองไผ่ 232 คดี
9. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองสามพันธ์	9. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองสามพันธ์ 253 คดี
10. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวิเชียรบุรี	10. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวิเชียรบุรี 72 คดี
11. สถานีตำรวจภูธร อำเภอศรีเทพ	11. สถานีตำรวจภูธร อำเภอศรีเทพ 120 คดี
12. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านดิว	12. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านดิว 69 คดี
13. สถานีตำรวจภูธร ตำบลท่าพล	13. สถานีตำรวจภูธร ตำบลท่าพล 93 คดี
14. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านโคก	14. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านโคก 84 คดี
15. สถานีตำรวจภูธร ตำบลตงขุย	15. สถานีตำรวจภูธร ตำบลตงขุย 125 คดี
16. สถานีตำรวจภูธร ตำบลนาเฉลียง	16. สถานีตำรวจภูธร ตำบลนาเฉลียง 63 คดี
17. สถานีตำรวจภูธร ตำบลพุดเตย	17. สถานีตำรวจภูธร ตำบลพุดเตย 94 คดี
18. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านกลาง	18. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านกลาง 107 คดี

2. วิธีการศึกษาภาคสนาม

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ศึกษาเก็บข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน ผู้ปฏิบัติงานใน 18 สถานีตำรวจของจังหวัดเพชรบูรณ์ และเจาะลึกถึงปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงาน รวมทั้งการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานที่ควรจะเป็น เหมาะสมกับสภาพของภูมิประเทศ และพื้นที่แต่ละแห่งของจังหวัดเพชรบูรณ์

การสัมภาษณ์เจาะลึกครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เชิญชุดปฏิบัติงานมาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเลือกจากกลุ่มพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่ทั่วไป ทั้งระดับชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน เพื่อทราบผลความแตกต่างของข้อมูลแต่ละพื้นที่ในด้านการปฏิบัติแต่ละพื้นที่

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เก็บตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด (ร้อยละ 100) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยแบ่งเป็น

1. ชุดป้องกันยาเสพติด ตำรวจชั้นสัญญาบัตร 1 นาย และชั้นประทวน 3 คน
2. ชุดปราบปรามยาเสพติด ตำรวจชั้นสัญญาบัตร 1 นาย และชั้นประทวน 3 คน จากพื้นที่จำนวนทั้งหมดของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 18 สถานีตำรวจ (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา	ชุดป้องกันยาเสพติด		ชุดปราบปรามยาเสพติด		จำนวนรวม (100%)
	สัญญาบัตร	ประทวน	สัญญาบัตร	ประทวน	
1. สกอ.หล่มสัก	1	3	1	3	8
2. สกอ.เมือง	1	3	1	3	8
3. สกอ.หล่มเก่า	-	3	1	3	7
4. สกอ.บึงสามพัน	-	3	1	3	7
5. สกอ.เขาค้อ	-	3	1	3	7
6. สกอ.หนองไผ่	1	3	-	3	7
7. สกต. ดงขุย	-	3	-	3	6
8. สกอ.ศรีเทพ	1	3	-	3	7
9. สกอ.วังโป่ง	1	3	-	3	7
10. สกต.บ้านกลาง	-	3	-	3	6
11. สกต.พุดเตย	-	3	1	3	7
12. สกอ.ชนแดน	-	3	1	3	7
13. สกต.ท่าพล	-	3	-	3	6
14. สกต.บ้านโคก	-	3	-	3	6
15. สกอ.วิเชียรบุรี	-	3	1	3	7
16. สกต.บ้านดิว	-	3	-	3	6
17. สกอ.นำหวาว	-	3	-	3	6
18. สกต.นาเฉลียง	-	3	-	3	6
รวมทั้งสิ้น					107 คน

3.3 เครื่องมือและรายละเอียดในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการศึกษากาคนามครั้งนี้ โดยเครื่องมือดังกล่าวประกอบด้วยประเด็นคำถามการสัมภาษณ์ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลประวัติทั่วไปของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ข้อมูลประวัติทั่วไปของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ ยศ ตำแหน่งงาน อายุ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่รับราชการ เป็นต้น

3.3.2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานต่อนโยบายรัฐบาล รวมทั้งแผนและมาตรการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. ความรู้และความเข้าใจต่อนโยบายรัฐบาลและแผน ตลอดจนมาตรการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดก่อนที่จะมาปฏิบัติหน้าที่เป็นชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และขณะปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน

2. การอบรมให้ความรู้กับบุคลากรในหน่วยงาน

3. ความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพของนโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน
ด้านยาเสพติด

3.3.3 สถานการณ์ยาเสพติดและสภาพพื้นที่ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. ลักษณะภูมิประเทศที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน

2. ลักษณะชุมชนในพื้นที่และความร่วมมือกับสถานีตำรวจ

3. แหล่งผลิตหรือแหล่งพักยาเสพติดตลอดจนเส้นทางลำเลียงในพื้นที่

4. จำนวนและประเภทของผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่

5. สถิติการแพร่ระบาดในพื้นที่

3.3.4 ศักยภาพของหน่วยงานและการคัดเลือกผู้มาปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. ลักษณะโครงสร้างของหน่วยงาน และการกำหนดตำแหน่งงาน
2. ความเหมาะสมของลำดับชั้นการบังคับบัญชา
3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาปฏิบัติงานเป็นชุดป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด

4. การอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายของหน่วยงาน
5. ความพอเพียงของงบประมาณ อุปกรณ์ ยานพาหนะในการปฏิบัติงาน

3.3.5 ด้านการป้องกันยาเสพติด

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรการป้องกันยาเสพติด
2. มาตรการที่ใช้ป้องกันยาเสพติดในพื้นที่เรียงตามลำดับ
3. ลักษณะชุมชนในพื้นที่และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด

3.3.6 ด้านการปราบปรามยาเสพติด

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. การพัฒนาระบบข่าวสารและระบบการสืบสวนหาข่าวของหน่วยงาน
2. วิธีการสืบสวนหาข่าวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
3. ประสิทธิภาพของการจับกุมและตรวจค้น
4. ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่
5. ความเหมาะสมและประสิทธิภาพของกฎหมายด้านยาเสพติดที่ใช้ในปัจจุบัน

3.3.7 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไข และข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1. ปัญหาและอุปสรรคของการป้องกันยาเสพติดและการแก้ไข
2. ปัญหาและอุปสรรคของการปราบปรามยาเสพติดและการแก้ไข

3. ความคิดเห็นต่อการให้ความสำคัญงานด้านการป้องกันหรือปราบปรามหรือต้องใช้ความคู่กัน

4. ข้อเสนอแนะของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ดีและมีประสิทธิภาพ

3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนเตรียมการ

ผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์การสัมภาษณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง แบบสอบถาม และทำหนังสือถึงสถานีตำรวจทั้ง 18 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้แนะนำตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในแต่ละแห่ง โดยเปิดเผยสถานภาพของผู้วิจัย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในเรื่องของการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยจะทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ หลังจากผู้ศึกษาได้ทราบข้อมูลของพื้นที่เสี่ยงในแต่ละแห่ง รวมทั้งชุดปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงเริ่มมีการเก็บข้อมูลของแต่ละชุด เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ผลและเป็นรูปธรรม หลังจากนั้นได้ออกภาคสนามเป็นระยะ เพื่อทำการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมหารือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม รวมทั้งมีการสังเกตการณ์ การเข้าถึงภาวะของปัญหา รวมทั้งสภาพทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ในอนาคต ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

3.4.3 การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตระหว่างการสัมภาษณ์ การเข้าร่วมสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของชุดป้องกันยาเสพติด ในด้านการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนแต่ละพื้นที่และการตอบสนองกับกิจกรรมต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน ในส่วนของการปราบปราม ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีโอกาสได้สังเกตการณ์เรื่องการวางแผน การสืบสวนหาข่าว และการตัดสินใจในการเข้าปราบปรามหรือจับกุม เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในแต่ละพื้นที่

3.4.4 การจัดบันทึกภาคสนาม

ผู้ศึกษาได้ใช้อุปกรณ์ช่วยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น เครื่องบันทึกเสียง ผู้ช่วยจัดบันทึกข้อมูล และการจัดทำแผนที่ในพื้นที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของจังหวัดเพชรบูรณ์ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจากทวารสังเกตุอย่างมีส่วนร่วม มาประมวลข้อมูลเชื่อมโยงตามประเด็นที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษาครั้งนี้ และนำเสนอผลการศึกษาในรูปรายงานเชิงพรรณนา (Descriptive)

